

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2005-4-130 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 05-58/858-233
Karar Tarihi : 15.9.2005

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ,
Rıfki ÜNAL, Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN, Mehmet Akif ERSİN

B. RAPORTÖRLER : K. Oğuz KARAKOÇ, Evren SESLİ

C. ŞİKAYET EDEN : Re'sen

20

**D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA
YAPILANLAR :**

- PADOK Turizm Tanıtım Pazarlama Yatırım İşletme ve Danışmanlık A.Ş.
Kayseri Cd. Tusan Sk. No:1/4 Nevşehir
- Dedeman Turizm Yatırımları A.Ş.
Ürgüp Yolu 2. Km. Nevşehir
- Dinler Turizm İşletmeleri Ticaret A.Ş.
Ürgüp Yolu 2. Km Nevşehir
- Silkar Turizm Yatırım ve İşletmeleri A.Ş.
Ürgüp Yolu Uçhisar Yol Kavşağı Nevşehir
- 30 - Mustur Organizasyon Turizm Ticaret A.Ş.
Mehmet Dinler Blv. No:9 Ürgüp/Nevşehir
- İnci Otel İşletmeciliği ve Turizm Ltd. Şti.
Mehmet Dinler Blv. No:17 Ürgüp/Nevşehir
- Peri Turizm Yatırım ve İşletmeleri A.Ş.
Nar Kasabası/Nevşehir
- Orta Anadolu Turizm İnşaat Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Abdi İpekçi Cd. No:62/3 Avanos/Nevşehir
- Uzğören Turizm İnşaat Ticaret ve Sanayi A.Ş.
Zelve Cd. Avanos/Nevşehir
- 40 - Kotaş Kızılırmak Otelcilik ve Turizm A.Ş.
Liman Cd. Arkas Binası No:38 Alsancak/İzmir
- Dinler Turizm Organizasyon A.Ş.

05-58/858-233

Mehmet Dinler Blv. No:7 Ürgüp/Nevşehir

- Festival Otel İşletmeleri A.Ş.
Ortahisar Kasabası Göreme Kavşağı Ürgüp/Nevşehir
- Özaltın Turizm İşletmeleri ve Ticaret A.Ş.
Ragıp Üner Cd. No:23 Nevşehir

50 **E. DOSYA KONUSU : Kapadokya bölgesinde faaliyet gösteren 12 otelin, PADOK Turizm Tanıtım Pazarlama Yatırım İşletme ve Danışmanlık A.Ş. (PADOK) ticaret unvanlı pazarlama şirketi kurmaları ve acentelere bu şirket aracılığıyla hizmet vermeleri.**

F. İDDİALARIN ÖZETİ: Konuya ilişkin gazete haberinde ve Rekabet Kurumu Bilgi Edinme Birimi'ne gelen başvuru dilekçesinde, Kapadokya bölgesindeki 12 otelin, yabancı müşterilerine uygulayacakları fiyatları ve hizmet standardını belirlemek amacıyla PADOK'u kurdukları ifadeleri yer almaktadır. Söz konusu haber ve başvuruya göre, ilgili pazardaki fiyatlar %80-%100 oranında yükseltilecektir.

60 **G. DOSYA EVRELERİ:** PADOK'un kurucularından Perissia Otel'in Genel Müdür Yardımcısı Hicran YÜKSEKKAYA tarafından Kuruma yapılan ve Bilgi Edinme Birimi (BEB) kayıtlarına 15.6.2005 tarih ve 86 sayı ile intikal eden bilgi edinme başvurusu ve 21.6.2005 tarihli Radikal gazetesinde yer alan Hale TÜZÜN imzalı haber üzerine, re'sen hazırlanan 6.7.2005 tarih ve 2005-4-130/İİ-05-S.E. sayılı İlk İnceleme Raporu, Kurul'un 14.7.2005 tarih ve 05-47 sayılı toplantısında görüşülmüş ve 05-47/675-M sayı ile konuya ilişkin olarak önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.

70 İlgili karar uyarınca düzenlenen 8.9.2005 tarih 2005-4-130/ÖA-05-K.O.K. sayılı Önaraştırma Raporu 12.9.2005 tarih, REK.0.08.00.00/269 sayılı Başkanlık önergesi ile 05-58 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda;

80 - Nevşehir ili ve ilçelerinde hizmet veren on iki adet 4 ve 5 yıldızlı otelin biraraya gelerek kurdukları PADOK'un aynı pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin biraraya gelerek kurmuş oldukları işbirliği doğurucu bir anlaşma olduğu, şirketin faaliyete geçmesi halinde 4054 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun"un 4. maddesinin ihlal edileceği,

- bu nedenle, 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü bendi uyarınca söz konusu şirketin, bölgenin tanıtımı ve ortak satın alma gibi faaliyetleri dışında kalan, otellerin ortak pazarlanması ve ortak fiyat tespiti gibi faaliyetlerine kararın tebliğinden itibaren son vermesi gerektiği, aksi halde PADOK ve PADOK kurucusu teşebbüsler hakkında Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılacağına taraflara bildirilmesinin uygun olacağı,

görüşlerine yer verilmiştir.

90 **I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME**

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

PADOK bünyesinde yer alan otellerin ağırlıklı olarak dört yıldızlı otel olduğu ve bölgedeki dört, beş yıldızlı otellerin standartlarının birbirine yakınlığı gözönüne alınarak, ilgili ürün pazarı “dört ve beş yıldızlı otelcilik hizmetleri pazarı” olarak belirlenmiştir.

100

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

Şikayete konu teşebbüslerin faaliyet alanı dikkate alınarak ilgili coğrafi pazar “Nevşehir İli ve ilçeleri” olarak tespit edilmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler ve Deliller

110 **I.2.1. Görevli Raportörlerin PADOK Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Mustafa Otel sahibi Ahmet BAYRAM ile yaptığı görüşmede, aşağıdaki ifadeler tutanağa bağlanmıştır:**

“Padok A.Ş. Temmuz 2005’de, bölgede faaliyet gösteren Perissia Otel, Dinler Otel, Mustafa Otel ve Nevşehir Dinler Otel öncülüğünde 12 otelin biraraya gelmesiyle kurulmuş bir şirkettir. Şirketin faaliyetlerine Kasım 2005’te başlaması planlanmaktadır. Bilindiği gibi Kapadokya, sahip olduğu doğal güzellikler, dini ve tarihi eserlerle ülkemizde ve dünyada tanınan ve her yıl binlerce turist ziyaret ettiği bir bölgedir. Son dönemde dünyada artan dini turizmin aksine Türkiye’deki dini turizmin cazibesini yitirmeye başlaması ve bu amaçla bölgeye gelen turist sayısında görülen azalma PADOK’un kuruluş amaçlarından biridir.

120

PADOK’un amacı; yurt dışı tanıtım ve özellikle fuarlara katılım gibi etkinliklerde etkin ve güçlü olmak, bölgenin altyapı problemlerine karşı birlikte çözümler bulabilmek, kaynakları tek elde toplayarak bölgenin ve bölgedeki turistik tesislerin bilinirliğini artırmak, PADOK çatısı altındaki otellerde belli bir kalite düzeyini yakalamaktır. Ayrıca, Kapadokya bölgesindeki otellerde konaklayanların %90’ını yabancı turistler oluşturmaktadır. Otellerde yapılan konaklamaların %40’ı, turizm acenteleri vasıtasıyla gerçekleştirilmektedir. Bu da turizm acentelerini oteller karşısında çok güçlü bir konuma getirmektedir. Bu durumda bir acente fiyat pazarlığı yaparak otelleri birbirine kırdırmakta, oteller ortaya çıkan ağır rekabet şartlarında zararına satış yapmak zorunda kalmaktadırlar. PADOK’un bir diğer önemli amacı da, Kapadokya bölgesindeki oteller arasındaki bu yoğun fiyat rekabetini düzenlemektir. Böylece, hem otel sahipleri hakettikleri gelire ulaşacak hem de PADOK’ta toplanan parayla bölge daha iyi tanıtılacaktır.

130

140 Halen bölgenin bakanlık denetiminde tabi 20.000 yatağı vardır ve bunun 4.000 tanesinin pazarlanması Kasım ayından itibaren PADOK A.Ş. tarafından yapılacaktır. Her otel yatak kapasitesi ve büyüklüğü nispetinde belirli bir yüzde ile PADOK sistemine dahil olmaktadır. Bu sistem ile Kapadokya bölgesine yabancı turist getiren ve PADOK ile çalışmak isteyen acenteler Kasım ayından itibaren PADOK ile irtibat kuracaktır. PADOK sisteminde ortak her otelin belli bir oranı
140 olmakta, otellere sırayla müşteri yönlendirilmekte, bir otelin kontenjanı dolduğunda sıradaki diğer otele geçilmektedir. PADOK sisteminde otellerin yıldız durumuna göre üç tip fiyat kategorisi düşünülmektedir. Uygulanması düşünülen fiyatların, mevcut fiyatların üzerinde olmasının bir gereklilik olduğu düşünülmektedir. PADOK bünyesinde faaliyet gösterecek olan otellerin istedikleri dönemlerde sistem dışında hareket etme imkanı bulunmaktadır.

150 Kapadokya'da konaklama açısından yaz ve kış olmak üzere iki sezondan bahsetmek mümkündür. Bölgede kış sezonu 1 Kasım'dan itibaren başlarken özellikle Japon turistler tarafından bu dönemin tercih edildiği görülmektedir. Turist sayısının daha fazla olduğu yaz sezonu ise 1 Nisan'dan itibaren başlamaktadır. Turizm acenteleri ile anlaşmalar da, diğer turistik bölgelerden farklı olarak yaz ve kış dönemi için yapılmaktadır.

Bölgedeki otellerde uygulanan fiyatlar yaz ve kış dönemlerine göre farklılık göstermektedir şöyle ki; fiyatlar kış dönemi için 10 ila 40 dolar arasında, yaz döneminde ise 4 yıldızlı otellerde 15-50 dolar düzeyindedir. Önümüzdeki dönem için düşündüğümüz fiyatlar 18 ila 30 euro arası düşünülmektedir.”

160 **1.2.2.** PADOK'un kurucusu 12 teşebbüsün söz konusu şirketin işleyişine yönelik olarak hazırladıkları sözleşmede aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir:

“... III. SÖZLEŞMENİN HÜKÜMLERİ

ŞİRKET (PADOK) ve TESİSLER (Altınöz Otel, Altınyazı Otel, Avanos Irmak Otel, Dedeman Otel, Dinler Nevşehir Otel, Dinler Ürgüp Otel, Kapadokya Inn Otel, Kapadokya Lodge Otel, Mustafa Otel, Perissia Otel, Peritower Otel, Yıltok Otel) amaçlarını gerçekleştirmek üzere aşağıdaki hususlarda mutabakat sağlamışlardır.

170 1- ŞİRKET, TESİSLER'in incoming acentalarına pazarlanmasını, bu sözleşmenin imzası tarihinden itibaren iki yıl (2) süre ile ŞİRKET nam ve hesabına yapmakta yetkili kılınmıştır. Bu alanda ŞİRKET, ilgili piyasada faaliyet gösteren diğer teşebbüslerin yanı sıra yeni bir teşebbüs olarak piyasada faaliyette bulunacaktır. Tesisler incoming acentaları haricindeki diğer tüm pazarlama ve satışlarını münferiden ve ŞİRKETTEN bağımsız olarak yapacaklardır. ...

...

3- TESİSLER'in 1.5.2005 tarihinden önce vermiş olduğu fiyatlar ve almış oldukları rezervasyonlarla ilgili doğabilecek her türlü cezai müeyyide ŞİRKET tarafından karşılanacaktır.

05-58/858-233

180

4- Aşağıda, (sabit veya asgari satış fiyatına dönüşmemek şartıyla) tavsiye niteliğindeki fiyatlar belirtilmiştir. Yönetim Kurulu TESİS kategori ve fiyatlarında serbest piyasada oluşan rekabetçi fiyatları dikkate alarak değişiklikler yapacaktır.

TESİSLER arasında rezervasyon dağıtımını belirleyen yatak oranı TESİSLERİN mevcut oda sayısının iki ile çarpılıp toplam kapasiteye bölünmesiyle hesaplanmıştır. Tespit edilen kategorilere ait olan tavsiye niteliğindeki fiyatlar aşağıdaki şekildedir:

Oteller	Kategori	Fiyat (Euro) YAZ	Fiyat (USD) YAZ	Fiyat (Euro) KIŞ	Fiyat (USD) KIŞ	Oda	Yatak	Yatak Oran (%)
Dedeman Otel	A	(...)	(...)	(...)	(...)	349	698	16,88
		(...)	(...)	(...)	(...)			
Dinler Otel	B	(...)	(...)	(...)	(...)	172	344	8,32
Kapadokya Lodge Otel	B	(...)	(...)	(...)	(...)	146	292	7,06
Mustafa Otel	B	(...)	(...)	(...)	(...)	231	462	11,17
Peri Tower Otel	B	(...)	(...)	(...)	(...)	231	462	11,17
Perissia Otel	B	(...)	(...)	(...)	(...)	126	252	6,09
Yıltok Otel	B	(...)	(...)	(...)	(...)	178	356	8,61
		(...)	(...)	(...)	(...)			
Altınöz Otel	C	(...)	(...)	(...)	(...)	120	240	5,8
Altınyazı Otel	C	(...)	(...)	(...)	(...)	114	228	5,51
Dinler Otel	C	(...)	(...)	(...)	(...)	128	256	6,19
Avanos İrmak Otel	C	(...)	(...)	(...)	(...)	83	166	4,01
Kapadokya Inn Otel	C	(...)	(...)	(...)	(...)	190	380	9,19
Toplam						2068	4136	100

190

5- TESİSLER ŞİRKETTEN gelen her rezervasyonu kapasiteleri oranında kabul edeceklerdir. Herhangi bir sebeple TESİSLER tarafından kabul edilmeyen rezervasyonlar ŞİRKET tarafından ilgili TESİSLERİN doluluğuna sayılacaktır. Diğer taraftan bu rezervasyon içeriği odalar (ay bazında) ŞİRKET bünyesindeki başka otellere eşit oranda pay edilecektir. Ancak o rezervasyonu ret eden TESİS de sistemden alması gerektiği pay oranında ret ettiği rezervasyonundaki payını yine ay içerisinde alacaktır.

200

6- Sezon başındaki genel dağılım harici en geç bir ay öncesinden beklenmedik çıkan taleplerde otellerin doluluk durumuna göre dağılım yapılır. Oteller bunları kabul etmezler ise bu kontenjan haklarından düşülmez. Otellerin önceden aldıkları toplantı ve kongreler ŞİRKETE bildirildiğinde ŞİRKET dağılımı buna göre yapar.

05-58/858-233

7- Bütün rezervasyon dağılımları ŞİRKET'in kontrolünde olup taleplerin yerleştirilmesinde aynı kategorideki oteller ve acenta talepleri dikkate alınarak rezervasyon dağıtımı yapılır. Bu dağıtım esasen otellerin şirketten alacakları pay oranında olacaktır. Ancak gerekli durumlarda ŞİRKET üst kategorilere rezervasyon kabulü yapar.

210

8- ŞİRKET'in dağıttığı kontanjanlar bünyedeki oteller tarafından karşılanamaz ve bu sebeple ŞİRKET dışarıda daha yüksek fiyata önceden kabul etmiş olduğu rezervasyonu konaklatmak durumunda kalır ise fiyat farkı ŞİRKET'in genel giderleri arasına alınacaktır.

9- ŞİRKET'e bağlı olan bütün oteller Bayram, Yılbaşı ve özel dönemlerde toplam oda sayılarının %60'ını 30 gün öncesine kadar ŞİRKET yönetimine tahsis edecektir. Söz konusu tarihe 30 gün kala ŞİRKET yönetiminin TESİSLER'e iadde edeceği odalar münferiden pazarlanır.

220

10- ŞİRKET'e bağlı tesisler yabancı uyruklu toplantı grupları aldıklarında bunu ŞİRKET merkezine yazılı olarak bildirmek zorundadır. ŞİRKET müdürü yapacağı kontroller neticesinde bu grubun toplantı grubu olup olmadığına karar verecektir. Eğer söz konusu grubun toplantı grubu olmadığı anlaşılır ise bu konaklama TESİS'in kontenjanından düşülecektir.

11- Acentalardan gelen oda kahvaltı taleplerinede ŞİRKET'in serbest piyasadaki rekabet koşullarını dikkate alarak belirleyeceği fiyatlar uygulanacaktır.

...

230

13- Oda fiyatları hesaplanırken aşağıda tavsiye niteliğinde belirtilen hesaplamalar dikkate alınacaktır.

....

14- Acentalardan gelen complimentary talepler ŞİRKET tarafından uygun bulunur ise konaklatan TESİS kategori fiyatı üzerinden ŞİRKET'e bedeli fatura edecektir. Bu da ŞİRKET genel giderleri içinde yer alır.

15- Faturalar ŞİRKET tarafından kendi nam ve hesabına düzenlenerek tahsilatlar ŞİRKET tarafından kendi nam ve hesabına yapılacaktır.

240

....

17- Ödemelerde eşitlik prensibi esastır. Bu doğrultuda ŞİRKET tarafından düzenlenmiş fatura tutarlarının tahsil edilmiş olup, olmadığına bakılmaksızın ŞİRKET bünye otellerine her otelin alacak yaşlandırma çizelgesine bakarak aynı yaşlandırma gününde ödeme yapmakla zorunludur.

18- ŞİRKETİN tahsil edemediği alacaklar yasal takipte sonuçlanıp zarar oluşunca ŞİRKET ortakları arasında eşit olarak paylaşılacaktır.

05-58/858-233

250 19- Tespit edilen kategorilere göre hizmet standardına ilişkin (büfeler, buklet malzemeleri ve personel sayısı gibi) değişiklikler ŞİRKET yönetim kurulunun kabulüyle otel genel müdürlerinin toplantısında kararlaştırılacaktır.

....

“Taraflar arasında imzalanan bu Sözleşme için Rekabet Kurulu’na menfi tespit/muafiyet başvurusunda bulunulacaktır. Rekabet Kurulu’nun menfi tespit veya muafiyet kararı vermesinden sonra Sözleşme taraflar arasında hüküm ifade edecektir.”

IV.GENEL HÜKÜMLER

260 Genel kuralları yukarıda yer alan esaslar doğrultusunda ŞİRKET tarafından 1.11.2005 tarihinden 1.11.2007 tarihine kadar yapılmış olacak rezervasyonları kapsamak üzere, kategoriler, birim fiyat, standartlar ve ŞİRKET pay bedeli tespit edilmiştir.

Herhangi incoming operasyon yapan acenta ile herhangi TESİS veya TESİSLER ŞİRKET’in bilgisi dışında işbirliği yapması durumunda imzaladıkları taahütname geçerli olacaktır.

270 TESİSLER ve ŞİRKET arasında usulüne uygun olarak yapılmış olan bu sözleşme veya rezervasyon, mücbir sebepler dışında tazminatsız olarak tek taraflı fesih olunamaz ve/veya iptal edilemez.

280 TESİSLER incoming gruplarına yapılacak pazarlamada, bu Sözleşmede yer alan esaslar doğrultusunda ŞİRKET tarafından belirlenecek tüm hususlara uyacaklarını beyan, kabul ve taahhüt etmektedirler. Bu cümleden olarak TESİSLER’in herbiri, bu Sözleşmeye göre belirlenmiş esaslara kısmen veya tamamen uyulmaması, Sözleşme kapsamındaki konularda incoming acentalara ŞİRKET dışında rezervasyon/satış yapması, tespit edilen hizmet ve/veya fiyat standardına her ne şekilde ve surette olursa olsun uymaması, çifte rezervasyon yapması, bu Sözleşmeden tek taraflı olarak ayrılması hallerinde, ŞİRKET’in sözkonusu TESİS’e ilişkin olarak yapmış olduğu rezervasyonları tek taraflı iptal hakkı bulunduğu gibi, bu nedenlerle ŞİRKET’in üçüncü kişilere ödemek zorunda kalabileceği her türlü tazminatı da söz konusu TESİS’in üsteleneceğini beyan, kabul ve taahhüt eder.

...

İş bu birlik sözleşmesi imza tarihinden itibaren iki (2) yıl için akdedilmiştir.

290 Bu sürenin dolmasına 30 gün kala dileyen TESİS ve ŞİRKET bu sözleşmeyi tek taraflı olarak feshedebilir.

İş bu sözleşme süre sonunda taraflardan herhangi biri tarafından fesih edildiği takdirde, sözleşme fesih etmeyen taraflar için aynı şartlarla bir (1) yıl daha kendiliğinden uzayacaktır.”

I.2.3. Konuya ilişkin olarak taraflarca hazırlanan “Taahhütname” aşağıdaki gibidir:

300 “Aşağıda ünvanları yazılı olan şirketler işletmecisi buldukları konaklama tesislerinin INCOMING gruplara pazarlamasını birlikte imzaladıkları 11.05.2005 tarihli sözleşme esas alınarak PADOK TURİZM TANITIM PAZARLAMA YATIRIM İŞLETME VE DANIŞMANLIK ANONİM ŞİRKETİ’ne devretmişlerdir. Sözleşmenin 4. maddesi 2. ve 5. fıkralarını ihlal eden şirketler diğer tesislerin bu nedenle uğrayacağı zararı telafi etmek için 150.000 EURO cezai şart olarak ödemeyi taahhüt ederler.”

310 **I.2.4.** 2.6.2005 tarihli faks mesajıyla; 6.6.2005 günü, 17:00-19:00 saatleri arasında İstanbul Dedeman Otelinde PADOK’u kuran 12 otelin temsilcilerinin katılacağı bir bilgilendirme toplantısı yapılacağı bölgeye yurt dışından Türkiye’ye yabancı turist getiren (incoming) tüm acentelere duyurulmuştur.

I.2.5. 16.6.2005 tarihinde Peri Tower Otel Satış Müdürü Meltem KAYAOĞLU’ndan Sultan Tur’a gönderilen mesajda,

“ ... Dün yapmış olduğumuz telefon görüşmesinde de izah etmeye çalıştığımız gibi Kapadokya’daki Otel birlikteliği nedeni ile, şu anda size gerek fiyatlarımız ve gerekse de rezervasyon confirmasyonu vermediğimiz için üzgünüz.

Ancak, kuruluş aşaması bugünlerde tamamlanacak olan Padok A.Ş. Otelimiz ile ilgili incoming fiyatlarını kıymetli acentenize ulaştıracaktır. ...”

320 ifadelerine yer verilmiştir.

I.2.6. PADOK Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Tok tarafından (.....)’e gönderilen (.....) tarihli faks mesajında,

“Sayın Yetkili,

330 Şirketimiz, PADOK Turizm Tanıtım Pazarlama Yatırım İşletme Danışmanlık A.Ş. Kapadokya bölgesinde hizmet veren 12 otelin tanıtım ve pazarlama faaliyetini yürütmek amacıyla kurulmuştur. Padok A.Ş. bünyesinde toplam 2068 oda ve 4136 yatak kapasitesi mevcuttur. Türk turizm sektörüne hizmet veren otellerimizin hedefi Kapadokya Bölgesindeki hizmet standardını daha ileri bir noktaya taşımak ve müşteri memnuniyetini artırmaktır.

Ekte şirketimiz bünyesinde olan oteller için uygulanacak fiyatlar bilginize sunulmuştur. Şirket merkezimiz belirlenmiş olan 2005-2006 Kış ve 2006 Yaz dönemi fiyatlarıyla tüm Incoming Grup/It Rezervasyon taleplerinizi değerlendirecektir. Şirketimizin merkezi Nevşehir ilinde olup aşağıda iletişim bilgileri bulunmaktadır...”

340

05-58/858-233

ifadeleri ile aşağıdaki tablo yer almaktadır.

2005-2006 Kış ve 2006 Yaz Sezonu IT/Grup Fiyat Anlaşması ve Şartları						
Oteller	Mevkii	Kategori	Fiyat (Euro) 2005-2006 Kış	Fiyat (USD) 2005-2006 Kış	Fiyat (Euro) 2006 Yaz	Fiyat (USD) 2006 Yaz
Dedeman Otel	Nevşehir	A	(...)	(...)	(...)	(...)
			(...)	(...)	(...)	(...)
Dinler Otel	Ürgüp	B	(...)	(...)	(...)	(...)
Kapadokya Lodge Otel	Nevşehir	B	(...)	(...)	(...)	(...)
Mustafa Otel	Ürgüp	B	(...)	(...)	(...)	(...)
Peri Tower Otel	Nevşehir	B	(...)	(...)	(...)	(...)
Perissia Otel	Ürgüp	B	(...)	(...)	(...)	(...)
Yıltok Otel	Avanos	B	(...)	(...)	(...)	(...)
			(...)	(...)	(...)	(...)
Altınöz Otel	Nevşehir	C	(...)	(...)	(...)	(...)
Altinyazı Otel	Avanos	C	(...)	(...)	(...)	(...)
Dinler Otel	Nevşehir	C	(...)	(...)	(...)	(...)
Avanos Irmak Otel	Avanos	C	(...)	(...)	(...)	(...)
Kapadokya Inn Otel	Ortahisar	C	(...)	(...)	(...)	(...)

I.2.7. 29.6.2005 tarihinde Dinler Otel'den Renk United Travel'e gönderilen rezervasyon fişine ilişkin olarak, Dinler Otel Önbüro Müdürü Önder ÇINKIL tarafından gönderilen mesaj; "... Yukarıda belirtilen rezervasyonunuz daha önce tarafınıza gönderilmiş olan PADOK A.Ş. fiyat ve şartları çerçevesinde memnuniyetle konfirme edilmiştir. Ancak PADOK A.Ş. yukarıdaki rezervasyonları otel tercihinizi ve tercih ettiğiniz otelin PADOK A.Ş.deki oranını da dikkate alarak otel değişikliği yapma hakkına sahiptir. " şeklindedir.

350

I.2.8. Piyasada faaliyet gösteren incoming yapan Japon acentelerin oluşturduğu Target Foreign Trade and Tourism Ltd. tarafından PADOK'a gönderilen 4.7.2005 tarihli yazıda aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir:

"... 1 Kasım 2005 - 31 Mart 2005 tarihleri arasında Yılbaşı, Christmas, Resmi ve Dini Bayramları da içine alacak şekilde uygulanmasını arzu ettiğimiz "taban fiyatlarını" bilgilerinize sunuyoruz, ancak şu ana kadar koordinasyonunu yaptığımız herhangi bir acentamızla "taban fiyatlar" altında akdedilen bir anlaşma varsa ona da sadık kalınmasını rica eder, karşı teyidinizi en kısa zamanda bekleriz..."

360

05-58/858-233

Ersan Atsür (Orion Tur), Ahmet Serdar Körükçü (Dorak Turizm), Davud Günaydın (Tigris Turizm), Kenan Özdemir (Erguvan Turizm)”

I.2.9. 10.8.2005 tarihinde PADOK'tan Pera Turizm'e gönderilen yazıda PADOK tarafından kurucu oteller için belirlenen “2005-2006 Kış ve Yaz Sezonu Incoming It/Grup Fiyat Teklifi'ne yer verilmiştir.

370 **I.2.10.** Grand Circle/Oversead Adventure Travel'dan Sami BEHAR tarafından PADOK yetkililerine gönderilen elektronik posta mesajında,

“... Bildiğiniz üzere, Grand Circle/Oversead Adventure Travel olarak 2006 yılı sonuna kadar olan kontratımız Kapadokya Lodge Country Club/Silkar Turizm A.Ş. ile 22 Kasım 2004 tarihinde yapılmıştır.

2006 yılı katalog satışlarına, 2005 Mayıs sonu itibari ile başlamış bulunmaktayız ve istenen ek tarihler size yapmış olduğumuz kontrat fiyatları üzerinden fiyatlandırılmıştır.

380

2006 satışlarının devam ettiği bir dönemde fiyatları tamamen tek taraflı olarak Padok A.Ş.'nin istediği şekilde arttırmamız ve aradaki kişi başı/gecelik USD 7'lik farkı müşterilerimize anlatabilmemiz mümkün değildir.

Bu durumda sizden istediğimiz 23 grup teklifini kaale almamamanızı rica ederiz.”

ifadeleri yer almıştır.

390

I.2.11. 23.7.2005 tarihinde Tantur Turizm yetkilisi Havva GÜLESİR'in PADOK'a gönderdiği elektronik posta mesajında, “...2005-2006 kış ve 2006 kış sezonu için göndermiş olduğunuz fiyatlarınızı aldık, çok teşekkür ederiz. Sizin de tahmin edebileceğiniz gibi fiyatlarınızdaki artış oranları acentamız tarafından kabul edilebilecek rakamlar değil. Bizler bünyenizde bulunan birçok otel ile çalışıyorduk ve yine de çalışmak isteriz. Bu sebepten dolayı fiyatlarınız hakkında sizin ile görüşmek isterdim...” ifadesi yer almaktadır.

400

I.2.12. PADOK tarafından üye otellere gönderilen bir yazıda; “Şirketimiz bünyesinde bulunan işletmelerden kış sezonunda tesislerini Padok A.Ş. sözleşmesine kapatma keyfiyetini 15.08.2005 tarihine kadar merkezimize yazılı bildirilmesi gerekmektedir. İşletmesini operasyona kapatan oteller hakları olan her geceleme başı 6 (altı) EURO olarak ücretlendirilecektir.” ifadeleri yer almaktadır.

I.2.13. Kapadokya Lodge Otel yetkilisi Dilek YULAF tarafından Credo Tours yetkilisine gönderilen elektronik posta mesajında “rezervasyonun PADOK A.Ş. üzerinden alınacağı” belirtilmiştir.

05-58/858-233

410 **I.2.14.** PADOK tarafından üye otellere gönderilen bilgilendirme yazısında; "Oteliniz önbüro bünyesinde yetkili olan kişilerin Padok yapılanması ve işleyişi hakkında bilgilendirilmek amaçlı 09.08.2005 tarihinde saat 10:00'da Padok ofisinde bulunmalarını rica ederiz." ifadeleri yer almaktadır.

I.2.15. Raportörler ile yaptıkları görüşmelerde, PADOK hissedarlarının işlettiği Altınöz Otel, Perissia Otel ve Kapadokya Inn Otel yetkilileri tarafından;

420 - bir pazarlama şirketi olarak düşünülmüş olan PADOK'un Kapadokya Bölgesi'nin tanıtımına ağırlık vermeyi amaçladığı; böylece bölgede ortalama iki gün olan konaklama süresinin artırılmasının, müşteri portföyünün genişletilmesinin hedeflendiği,

-yaz (1 Nisan-31 Ekim) ve kış (1 Kasım-31 Mart) olmak üzere iki dönemin bulunduğu bölgede otellerin genellikle maliyetlerinin altında fiyatları kabul etmek durumunda kaldıkları, ancak yılbaşı, Paskalya ve dini bayramlar gibi otellerin doluluk oranının arttığı dönemlerde fiyatların makul düzeylere ulaşabildiği, bu nedenle gelirlerde meydana gelen düşüşlerin otellerin standartlarında gerilemeye sebep olduğu,

430 - PADOK sistemi içinde konaklama fiyatlarında yapılması düşünülen artışlar ile otel standartlarının yükseltileceği ve bölgenin tanıtımı açısından önemli olan fuar ve tanıtım organizasyonlarına katılımın sağlanacağı,

- Bölgede faaliyet gösteren 12 adet 4 ve 5 yıldızlı otel katılımı ile oluşturulan PADOK ile sadece otellere acentelerle gelen yabancı müşterilere yönelik pazarlama hizmeti sunulacağı, otellerin yerli müşterilerine satışlarında bağımsız olacağı,

ifade edilmiştir.

440 **I.2.16.** PADOK sistemi dışında kalmayı tercih eden otel yöneticileriyle Raportörlerin yaptığı görüşmelerde, söz konusu kişiler;

- otel yönetimi ve pazarlama faaliyetlerinin ortak yapılmasının faydalı olmadığı, hizmetin kalitesinin ve fiyatının ancak piyasa tarafından belirlenebileceği düşüncesinin, bu otellerinin PADOK sistemine katılmamalarının temel sebebi olduğunu,

450 - Kapadokya bölgesinde faaliyet gösteren otellerdeki konaklama ücretlerinin 90'lı yıllardan bu yana ciddi bir biçimde gerileme gösterdiğini, ancak birlikte karar alarak piyasa dışından yapılan müdahalelerle fiyatların artırılmasının doğru olmadığını,

belirtmişlerdir.

I.2.17. Raportörlerin PADOK oluşumu içerisinde biraraya gelen 12 otelin aldığı bu karardan doğrudan en çok etkilenecek grup olan turizm acenteleriyle yaptıkları görüşmelerde, acenteler; Kapadokya Bölgesi'ndeki otellerde fiyatların düşük olduğunu fakat fiyatların kısa sürede bu kadar artmasının gerçekçi olmadığını, belirtmişlerdir.

460 Padok sistemine yönelik olarak acenteler tarafından duyulan bir diğer endişe ise, acentelerin otel tercihlerinin göz ardı edilerek, acente müşterisinin sıradaki otele yerleştirilmesinden kaynaklanabilecek problemler olarak ifade edilmiştir.

I.3. GEREKÇE ve HUKUKİ DAYANAK:

21.6.2005 tarihli Radikal Gazetesi'nde yer alan haberde ve Rekabet Kurumu Bilgi Edinme Birimi kayıtlarına 15.6.2005 tarih ve 86 sayı ile intikal eden Perissia Otel yönetiminin başvurusunda özetle; Kapadokya bölgesinde faaliyet gösteren 12 otelin yurt dışından Türkiye'ye yabancı turist getiren Türkiye'deki seyahat acentelerine karşı fiyatları korumak, oteller arasında aynı standardı ve fiyat birlikteliğini sağlamak amacıyla bir şirket kurduğu belirtilerek, şirketin faaliyete geçmesiyle birlikte 1.11.2005 tarihinden itibaren konaklama ücretinin kış dönemi için 15 ABD Doları'ndan 32 ABD Doları'na, yaz dönemi için 25 ABD Doları'ndan 40 ABD Doları'na çıkarılmak istendiği ve söz konusu duruma acentelerin tepki gösterdiği ifade edilmiştir.

Önaraştırma sürecinde elde edilen bilgilerden Nevşehir ili ve ilçelerinde faaliyet gösteren bir 5 yıldızlı otel ile on dört 4 yıldızlı otelden 11'inin kurulan ortak girişim içinde yer aldığı ve her birinin %8,33 oranında hisse sahibi olmak suretiyle PADOK'u kurdukları anlaşılmaktadır. Şirketin 30.5.2005 tarihinde tescil edilen Ana Sözleşmesinin 3. maddesinde şirketin amacı; mensubu olan turizm tesislerinin hizmet ve fiyat standardını hazırlamak, yabancı ve yerli tur operatörleri, seyahat acenteleri ile turizm tesislerinin pazarlama sözleşmelerini akdetmek, turizm tesislerinde hizmet ve fiyat standardının uyumunu sağlamak olarak belirlenmiştir.

1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ"ın 2. maddesi (c) bendinde, "Amaçlarını gerçekleştirmek üzere işgücü ve malvarlığına sahip olacak şekilde bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkan ve taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisi olmayan ortak girişimler (joint-venture) birleşme sayılan haller arasında yer almıştır. Söz konusu hükümde belirtildiği üzere, bir ortak girişimin yoğunlaşma doğurucu kabul edilebilmesi için, bağımsız bir iktisadi varlık olarak ortaya çıkması, taraflar arasındaki veya taraflarla ortak girişim arasındaki rekabeti sınırlayıcı amacı veya etkisinin olmaması ve ortak kontrolün varlığı koşulları aranmaktadır.

Ancak, PADOK, yoğunlaşma doğurucu bir ortak girişim kabul edilebilmesi için gerekli olan "bağımsız bir iktisadi varlık olma" ve "ortak girişimin rekabeti sınırlayıcı amacı ya da etkisi olmaması" kriterlerini yerine getirmemektedir.

05-58/858-233

500 Öte yandan, PADOK yöneticileri; her otelin yatak sayısı nispetinde tespit edilen bir yüzde ile PADOK sistemine dahil olduğunu, buna göre sistemdeki her otelin belirli bir kontenjanının bulunduğunu, otellere sırayla müşteri yönlendirileceğini ve bir otelin kontenjanı dolduğunda diğer otele geçileceğini belirtmişlerdir. PADOK sisteminin işleyişine yönelik olarak hazırlanan sözleşmede; PADOK hissedarı 12 otel, yıldız ve halihazırdaki standartlarına göre A, B ve C olmak üzere üç gruba ayrılmış ve bu oteller için üç tip fiyat kategorisi tespit edilmiştir. Söz konusu otellerin rezervasyon işlemleri 2005 yılı Kasım ayından itibaren PADOK tarafından yapılacaktır. Nitekim bu durum yapılan görüşmeler esnasında PADOK yöneticileri, Padok hissedarı oteller ve acenteler tarafından da ifade edilmiştir.

510 Kapadokya Bölgesi'ndeki otellerde konaklama fiyatlarının hızla düştüğü ve son dönemde maliyetleri bile karşılayamayacak düzeylere ulaştığı gerekçesiyle PADOK tarafından konaklama bedelleri %50'den %100'e varan oranlarda artırılmış olup bu durum şirket yetkilileri ile yapılan görüşmeler ve turizm acentelerine gönderilen fiyat tarifelerinin incelenmesi sonucunda tespit edilmiştir. Esasen, PADOK ve üye oteller arasında imzalanan sözleşmede öngörülen fiyat artışı %80 ila %105 arasında olmasına rağmen, PADOK yetkilileri tarafından da ifade edildiği üzere turizm acentelerinden gelen tepkiler, artışların %50 ile %100 arasında belirlenmesine neden olmuştur.

520 Bu çerçevede, aynı turistik bölgede faaliyet gösteren otellerin %80'inin bir araya gelerek pazarlama şirketi kurmaları ve otellerin tüm pazarlama faaliyetlerini bu şirkete devretmeleri, aynı pazardaki oteller arasındaki fiyat rekabetini ortadan kaldıran işbirliği doğurucu bir anlaşma niteliğindedir ve 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi anlamında rekabet kısıtlanmaktadır.

Dosya mevcudu bilgilere göre, bazı otellerin yetkilileri tarafından, PADOK'un belirlediği fiyatların incoming turlara ve yurt dışına yönelik olarak uygulandığı iddia edilmiştir. Bu durumda dahi Türkiye'de yerleşik acenteler uygulamadan etkilenmektedirler.

530 Padok'un sektörde yarattığı rahatsızlıklardan bir diğeri de Padok'un, acentelerin otel tercihlerini göz ardı ederek, acente müşterisinin sıradaki otele yerleştirilmesidir. Böylece acentelerin belirli otellerle çalışma tercihleri gözardı edilmekte, oteller arasındaki rekabet de ortadan kaldırılmaktadır. Bu durumun bir diğer sonucu da, yıllardır belirli otellerle çalışmış ve müşteri memnuniyetini yakalamış acentelerin iradeleri dışında başka otellerle çalışma zorunluluğunun doğmasıdır.

540 4054 sayılı Kanun'un "Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar" başlıklı 4. maddesinin genel hükmü; belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerini yasaklamaktadır. Aynı maddenin (a) bendinde "mal veya hizmetlerin

alım ya da satım fiyatının tesbiti”, (b) bendinde “mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi”, (c) bendinde “mal veya hizmetin arz ya da talep miktarının kontrolünün piyasa dışında belirlenmesi”, (d) bendinde “rakip teşebbüslerin faaliyetlerinin zorlaştırılması” şeklinde yasaklanan eylemler sıralanmıştır.

550

Buna göre, Kapadokya Bölgesi’ndeki 12 otelin pazarlama faaliyetlerini yerine getirmek, bu otellerin hizmet ve fiyat standardının uyumunu sağlamak amacıyla kurulan PADOK’un kuruluş amacı ile bu yöndeki karar ve eylemleri Kanun’un 4. maddesinin yukarıda ifade edilen (a), (b), (c) ve (d) bentlerine uygunluk göstermektedir.

560

Öte yandan, şirket kurucusu 12 otelin biraraya gelerek şirketin işleyişine yönelik hazırladıkları Sözleşme’de, Rekabet Kuruluna menfi tespit belgesi verilmesi veya muafiyet tanınması için başvuruda bulunulacağı ve Rekabet Kurulu tarafından verilecek menfi tespit veya muafiyet kararı neticesinde Sözleşme’nin taraflar arasında hüküm ifade edeceği belirtilmiştir. Bununla beraber yukarıda detaylı bir biçimde ortaya konduğu gibi, anılan şirketin kuruluşu ve işleyişi Kanun’un 4. maddesine tamamiyle aykırıdır ve 5. maddede muafiyet verilmesi için öngörülen; tüketicinin anlaşmadan yarar sağlaması, ilgili piyasada rekabetin ortadan kalkmaması ve rekabetin ilk iki bentteki amaçların elde edilmesi için zorunlu olandan fazla sınırlanmaması kriterlerinin yerine getirilmediği görülmektedir. Bu nedenle, PADOK Ana Sözleşmesi ve şirketin işleyişine ilişkin Sözleşme’deki hükümlerin 5. madde uyarınca muafiyet alması mümkün değildir. Bununla birlikte, taraflar arasındaki anlaşmanın Rekabet Kurulu’ndan izin alınması halinde yürürlüğe gireceğinin imzalanan sözleşmede belirtilmesi ve tarafların anlaşmaya ilişkin olarak Kurum’dan bilgi talep ettikleri göz önünde bulundurulduğunda, PADOK ve kurucu işletmeler hakkında soruşturma açılmasına gerek olmadığı, ancak Kanun’un “ihlale son verme” başlıklı 9. maddesinin üçüncü bendi uyarınca PADOK’un otellerin ortak pazarlanması ve ortak fiyat tespitine ilişkin faaliyetlerinin sonlandırılmasının taraflara bildirilmesinin gerektiği kanaatine varılmıştır.

570

J. SONUÇ

580

1. Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, Nevşehir ili ve ilçelerinde hizmet veren on iki otelin biraraya gelerek kurdukları PADOK Turizm Tanıtım Pazarlama İşletme ve Danışmanlık A.Ş.’nin işleyişini düzenlemek amacıyla akdedilen “Sözleşme”nin işbirliği doğurucu bir anlaşma niteliğinde olmakla birlikte, taraflar arasındaki anlaşmanın Rekabet Kurulu’ndan izin alınması halinde yürürlüğe gireceğinin imzalanan sözleşmede belirtilmesi ve tarafların anlaşmaya ilişkin olarak Kurum’dan bilgi talep ettikleri göz önüne alınarak, otellerin ortak pazarlanması ve ortak fiyat tespiti gibi rekabeti kısıtlayıcı hükümlerin söz konusu Sözleşme’den çıkarılması gerektiğine,

590

2. Öngörülen değişikliklerin yerine getirilmesi için, taraflara kararın tebliğinden itibaren 60 gün süre verilmesine,

05-58/858-233

3. Aksi takdirde 4054 sayılı "Rekabetin Korunması Hakkında Kanun"un 56. maddesi uyarınca sözleşmenin geçersiz olacağını, Kurulca öngörülen düzeltmeler yapılmadan uygulamaya devam edilmesi halinde haklarında soruşturma açılacağını ve aynı Kanun'un 16. ve 17. maddeleri uyarınca işlem yapılacağını taraflara bildirilmesine,

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.